

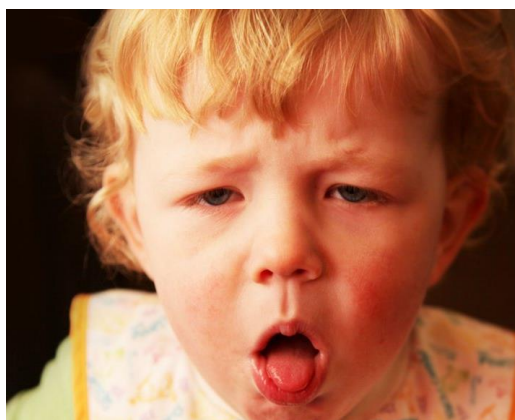
LARINGITIS (KRUP)

Laringitis je akutna okužba dihal, pri kateri se pojavi inspiratorni stridor (glasen vdih), lajajoč kašelj in hripavost. Najbolj značilen je **lajajoč kašelj**. Težave so posledica vnetja grla in struktur pod glasilkami. Laringitis je največkrat blaga in samoomejena bolezen, redkeje poteka v težji obliki.

VIRUSNI LARINGO-TRAHEITIS ali KLASIČNI KRUP	- Najpogosteje se pojavlja v starosti 6 mesecev do 3 let. - Povzročitelji so virusi, zato so pogosto prisotni simptomi virusne okužbe (zamašen nos, vročina). - Je samoomejena bolezen, kašelj se tipično umiri v treh dneh, ostale težave 1 tednu. - Virusi, ki povzročajo krup, sprva povzročijo okužbo sluznice nosu in žrela, nato se širijo navzdol v grlo in sapnik. - Zaradi oblikovanosti grla pri otrocih, ki imajo normalno najožji del dihalne poti tik pod glasilkami, se pri vnetju sluznice tega dela dihalna pot zoži. Dodatno zoženje povzroči tudi jok, dihalni napor ter otrokova prestrašenost in vznemirjenost.
SPAZMODIČNI KRUP ali PONAVLJAJOČI KRUP	- Najpogosteje se pojavlja v starosti 6 mesecev do 3 let. - Vedno se pojavi ponoči. - Začne in konča se iznenada, traja kratek čas, pogosto simptomi izzvenijo, ko otrok pride do zdravnika. - Značilno poteka brez vročine, lahko pa prisotni blagi prehladni znaki. - Glavna značilnost so epizode lajajočega kašlja, ki se lahko ponovijo v isti noči, dve do štiri noči zapored. - Ni direktne virusne okužbe sluznice sapnika. - Pogost je pri otrocih z astmo, gastroezofagealnim refluksom in sezonskimi alergijami.

Zgodaj v poteku bolezni težko razlikujemo med obema opisanimi oblikama krupa. V nadaljnjem poteku se razlika jasno pokaže - pri spazmodičnem krupu je med epizodami lajajočega kašlja otrok povsem brez težav, pri virusnem krupu pa ima stalno prisotne simptome virusne okužbe.

Čeprav je začetek krupa velikokrat zelo dramatičen (otrok se iznenada zbudi iz spanja, glasno in težko diha, vtis je, da ne more dihati, je hripav, prestrašen), je nadaljnji potek večinoma blag. Simptomi se večinoma umirijo z umiritvijo otroka in z vlaženjem.

POVZROČITELJI BOLEZNI so največkrat virusi (najpogosteje virusi parainfluenze, predvsem jeseni in pozimi, RSV in adenovirusi, virus gripe redko, pri okužbi s SARS-CoV-2 predvsem Omicron).

POJAVLJANJE: Krup je najpogostejša virusna bolezen majhnih otrok. Najpogosteje se pojavlja do 6. leta starosti, redkeje po 6. letu. Pogosteje se pojavlja pri dečkih. Otroci, katerih starši so v otroštvu imeli krup, imajo več verjetnosti za krup. Večinoma se bolezen pojavlja jeseni in zgodaj pozimi, večinoma v nočnem času.

KLINIČNA SLIKA: Krup se tipično pojavi v starosti 6 mesecev do 3 let. Začne se z izcedkom iz nosu, zamašenim nosom in prehladom, ki se stopnjuje v naslednjih 12 do 48 urah, pridruži se vročina, hripavost, lajajoč kašelj in stridor. Vdih postaja otežen in podaljšan. Stridor v obeh fazah dihanja v mirovanju je znak težje oblike krupa.

BLAG KRUP	• Lajajoč kašelj • Hripav jok • Brez stridorja v mirovanju (lahko pa je ob razburjenju ali pri joku) • Brez ali z minimalnim znaki težkega dihanja
ZMEREN KRUP	• Stridor v mirovanju • Blago izraženo težko dihanje • Blago vznemirjenje otroka
HUD KRUP	• Intenziven stridor v mirovanju, v obeh fazah dihanja, z napredovanjem bolezni lahko postane tišji • Intenziven dihalni napor • Otrok je prestrašen, vznemirjen, bled, utrujen

LABORATORIJSKE PREISKAVE so za postavitve diagnoze le redko potrebne.

DIAGNOZA: Diagnozo klasičnega krupa postavimo klinično, na osnovi značilnega lajajočega kašlja in stridorja, posebej v jesenskem in zimskem času. Določitev virusnega povzročitelja ni potrebna in ne vpliva na izbiro zdravljenja. Otroci s ponavljajočim krupom imajo pogosto neko kronično bolezen, ki jim povzroči zoženje zgornjih dihalnih poti.

VEČJA VERJETNOST ZA TEŽJI POTEK KRUPA	• Nenaden začetek težav • Hitro stopnjevanje težav • Že prebolele epizode krupa • Anomalije zgornjih dihal • Določene kronične bolezni (živčno-mišične bolezni)
--	---

ZDRAVLJENJE:

- BLAG KRUP zdravimo simptomatsko v domačem okolju:
 - Otroka skušamo umiriti
 - Vlažimo bivalne prostore
 - Z otrokom sedimo v zasoparjeni kopalnici ob točenju vroče vode
 - Otroka odnesemo na hladen nočni zrak
 - Znižujemo povišano telesno temperaturo
 - Skrbimo za ustrezen vnos tekočine
- ZMEREN in HUD KRUP obravnava in zdravi zdravnik

KDAJ K ZDRAVNIKU?

- Stridor v mirovanju
- Hitro stopnjevanje bolezni v manj kot 12 urah od začetka bolezni
 - Odklanjanje tekočine oz. nezmožnost zaužitja tekočine
 - Poznane anomalije zgornjih dihal
 - Predhodne epizode zmerne ali težkega krupa
- Določene kronične bolezni (živčno-mišične bolezni, bronhopulmonalna displazija)
 - Bolezen, ki traja več kot 3-7 dni ali neobičajen potek krupa

Viri:

https://www.uptodate.com/contents/croup-clinical-features-evaluation-and-diagnosis?search=croup%20in%20children&source=search_result&selectedTitle=2~73&usage_type=default&display_rank=2

Fotografije:

https://www.bibaleze.si/otroske_bolezni/vse-cesar-niste-vedeli-o-laringitisu.html
<https://www.istockphoto.com/illustrations/coughing-child>